

SKOLE FOR MiG

- der har en kronisk eller langvarig sygdom

Evaluering af projektet

Indhold

1. Indledning	4
1.1. Baggrund	4
1.2. Metodisk tilgang og datagrundlag	6
1.2.1. Projektets vidensbase og udbredelse af viden	6
1.2.2. Udbredelse via pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter	6
1.2.3. Den politiske indsats	6
1.3. Læsevejledning	7
2. Projektets vidensbase og udbredelse af viden	8
2.1. Vidensbaggrund	8
2.2. Publikationer	8
2.3. Redskabskassen	10
2.4. Udbredelse af viden	11
2.4.1. Hjemmeside og sociale medier	11
2.4.2. Rådgivningsfunktion	12
2.4.3. Presseomtale og synlighed	12
3. Udbredelse via pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter	14
3.1. Beskrivelse af målgruppen	14
3.2. Resultater	15
3.3. Kursisternes vurdering af mulige effekter	17
3.4. Barrierer i forhold til udbredelse	18
4. Den politiske indsats	20
4.1. Beskrivelse af målgruppen	20
4.2. Politisk dialog om anbefalinger til national indsats for børn med sygefravær	21
4.3. Effekter af politisk indsats	22
5. Opsamling	24
6. Perspektivering	25
7. Litteratur	26
8. Bilag	27
Bilag 1. Program for kursus for pædagogiske vejledere	27
Bilag 2. Spørgeskema til kursister	28
Bilag 3. Interviewguide	30
Bilag 4. Analyse af data fra spørgeskema omhandlende ny viden og relevans af viden	31
Bilag 5. Kommentarsamling 1	34
Bilag 6. Kommentarsamling 2	36

1. Indledning

1.1. Baggrund

“Skole for mig – der har en kronisk eller langvarig sygdom” er et fireårigt projekt drevet af Danske Patienter og støttet af Egmont Fonden med fem millioner kroner. Projektet startede den 1. september 2014 og afsluttes den 31. august 2018.

Projektet har til formål at forbedre vilkårene for børn med kronisk eller langvarig sygdom i folkeskolen ved:

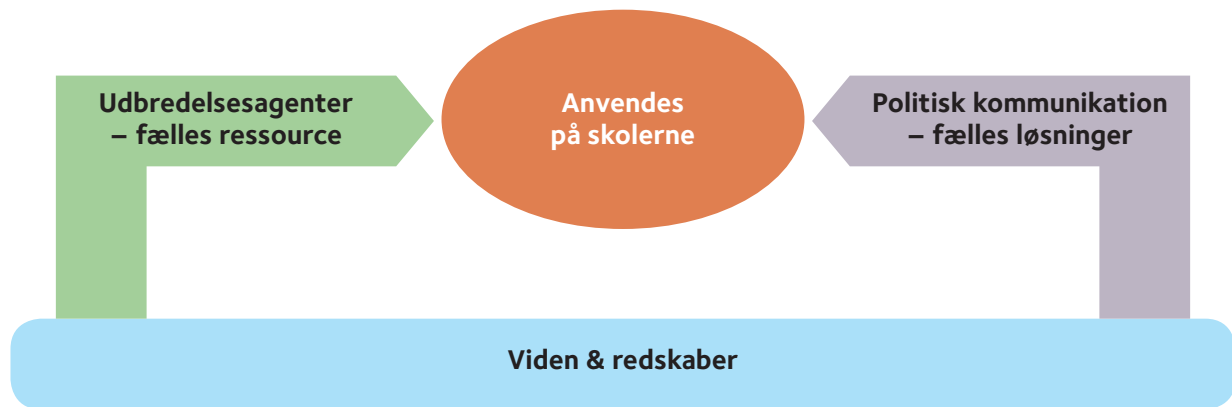
1. At skabe bevågenhed
2. At rådgive og udbrede viden
3. At udvikle viden og nye tiltag, der kan bedre børnenes vilkår i skolen

Baggrunden for projektet er en viden fra Danske Patienters medlemsforeninger om en alvorlig og overset problemstilling, der vedrører skolebørn med kronisk eller langvarig sygdom. De problematikker, som syge børn oplever i grundskolen, går ud over deres udvikling, både socialt og fagligt, og følger dem ind i voksenlivet med ringere muligheder for at tage uddannelse med videre (Danske Patienter, 2014; Undervisningsministeriet, 2014). I 2012 fremgik det af en rapport fra Sundhedsstyrelsen, at et nationalt studie har vist, at 16 procent af danske børn under 16 år er ramt af en eller flere langvarige eller kroniske sygdomme. Dette tal omfatter både somatisk og psykisk sygdom (Sundhedsstyrelsen, 2012). Cirka hvert sjette barn i grundskolen er således ramt af en kronisk eller langvarig sygdom, og det har store negative konsekvenser for børnenes skoleliv. Nogle af børnene er for eksempel berettiget til sygeundervisning, som skolelederne har ansvaret for at iværksætte, men en undersøgelse foretaget af Skole for mig viser, at kun syv procent af de børn, som er berettiget til at modtage sygeundervisning, får det.

Strategien

Projektets strategi folder formålet ud og består af vidensopbygning samt to udbredelsesspor: Det ene spor fokuserer på uddannelse af udbredelsesagenter, som kan udbrede og implementere projektets udviklede tiltag direkte på skolerne. Det andet fokuserer på den politiske indsats, som består i konstruktiv og målrettet politisk dialog med beslutningstagerne med henblik på at ændre rammevilkår for skolebørn med kronisk eller langvarig sygdom. Strategien har ændret sig undervejs. Strategien er skitseret på næste side.

FIGUR 1. ENDELIG STRATEGI FOR SKOLE FOR MIG

De to første år af projektperioden er brugt på at udvikle viden om udfordringer for børn med kronisk eller langvarig sygdom i skolen samt redskaber til at imødekomme børnenes udfordringer. Disse er udviklet i tæt samarbejde med både børn og lærere for at sikre relevans for begge målgrupper. I de sidste to år har fokus været på at udbrede viden og redskaber via de to spor, som er beskrevet ovenfor. Strategien er undervejs blevet ændret, og en endelig strategi er defineret i dialog med Egmont Fonden i maj 2017.

Oprindeligt skulle arbejdet i sidste del af projektperioden have været rettet imod implementering af de udviklede og afprøvede løsninger som en fast del af specifikke forsøgsskolepraksis – skoler, som Skole for mig i starten af projektperioden indgik samarbejder med. Det blev dog tidligt i projektet klart, at det ikke ville blive muligt at implementere redskaberne direkte på skolerne som oprindeligt antaget. Det skyldes først og fremmest sammenfaldet med skolereformen, som trådte i kraft i august 2014, men også at det har vist sig, at noget af kernen i udfordringerne på området ligger i manglende viden samt økonomiske udfordringer på skolerne. Sidstnævnte er afdækket i en kvalitativ undersøgelse af skoleledernes oplevelser (Skole for mig, 2016).

Derfor er strategien blevet ændret i dialog med Egmont Fonden fra at fokusere på direkte implementering af løsninger på skolerne til at påvirke de politiske rammebetingelser samt skolernes grundlag for at få hjælp gennem pædagogiske vejledere, der kan rådgive og støtte i sager om elever med kronisk og langvarig sygdom. Den nye strategi har et bedre grundlag for at nå frem til forbedrede vilkår for børn med kronisk eller langvarig sygdom i grundskolen.

Denne evaluering fokuserer således ikke direkte på børnenes udbytte, men derimod på hvorvidt det er lykket at udbrede projektets viden og redskaber til relevante målgrupper, der har adgang og potentiale til at rykke skolerne og få implementeret viden og redskaber, samt om det er lykket at påvirke rammebetingelserne for skolernes indsats via politiske indsatser og dermed skabe grundlaget for, at børn med kronisk sygdom får bedre vilkår.

1.2. Metodisk tilgang og datagrundlag

Evalueringen er foretaget ud fra strategien, som skitseret i Figur 1, og baserer sig på både kvantitative og kvalitative data. Evalueringen er udført i tre trin med hver deres metodiske tilgang og datagrundlag, hvilket beskrives i de følgende afsnit.

1.2.1. Projektets vidensbase og udbredelse af viden

Først evalueres der på udbredelsesgraden af viden via digitale medier og presseomtale, hvilket opgøres ud fra kvantitative data om omfanget af publikationer, antal besøg på projektets hjemmeside og sociale medier samt antallet af gange, projektet har været omtalt i pressen.

1.2.2. Udbredelse via pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter

Dernæst evalueres der på uddannelsen af pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter og mulige effekter heraf. Der er afholdt to kurser for pædagogiske vejledere, og evalueringen foretages på baggrund af kvantitative data fra et spørgeskema udleveret til 43 kursister samt kvalitative data fra otte individuelle interviews med kursister.

Der er indsamlet **kvantitative data** fra et spørgeskema (se bilag 2), som blev udleveret til deltagerne på de to kursusdage i april 2018 (n=43). Spørgeskemaet omhandlede specifikt den viden, de deltagende blev præsenteret for på kurset; dels om den specifikke viden var ny for dem, og dels hvor relevant denne viden er for deres daglige arbejde med børn med kronisk eller langvarig sygdom. En fuld analyse af de kvantitative data og en grafisk fremstilling af resultater fremgår af bilag 4. Ved flere spørgsmål er svarprocenten ikke 100 procent. Det skyldes enten, at ikke alle har besvaret spørgsmålet, eller at svaret er erklæret ugyldigt – for eksempel hvis der er sat for mange krydser eller krydserne ikke er sat inden for de afmærkede felter.

Som supplerende metode er der indhentet **kvalitative data** via telefoninterviews med otte deltagere på de to kursusdage – fire fra hver dag. Det er så vidt muligt tilstræbt at udvælge informanter med forskellige arbejdsbetegnelser for at få tegnet et så bredt billede som muligt. Interviewene har baseret sig på en interviewguide med 10 spørgsmål, der på forhånd var defineret af interviewerens (se bilag 3). De enkelte interviews havde en varighed på omtrent 15-30 minutter og foregik i maj og juni 2018. Interviewene blev efterfølgende lyttet igennem, der blev taget noter, og ud fra dem blev gennemgående temaer identificeret.

1.2.3. Den politiske indsats

Endeligt evalueres den politiske indsats. Denne del af evalueringen tager udgangspunkt i et politisk udspil, som Danske Patienter i samarbejde med Skole og Forældre, Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer præsenterede i 2017. Der evalueres på dialog, møder og andre cases med relevante interessenter på det politiske niveau samt en vurdering af rækkevidden for det politiske udspil.

1.3. Læsevejledning

Kapitel 2, 3 og 4 indeholder de tre evalueringstrin fra strategien, som er beskrevet ovenfor. De tre kapitler vil blive indledt med en kort introduktion samt overordnede konklusioner.

I rapportens kapitel 2 redegøres der for projektets vidensbase, samt hvordan denne viden er blevet udbredt i projektperioden.

Kapitel 3 omfatter en evaluering af uddannelsen af udbredelsesagenter samt en vurdering af mulige effekter i fremtiden. Udbredelsesagenterne omfatter pædagogiske vejledere, som kan være med til at udbrede viden og redskaber i folkeskolen. Denne målgruppe uddybes i kapitlet.

I kapitel 4 evalueres der på den politiske indsats i løbet af projektperioden. Desuden vurderes de mulige effekter heraf.

Rapportens pointer opsamles i kapitel 5, og endeligt indeholder perspektiveringen (kapitel 6) en vurdering af projektets eventuelle fremtidige rolle.

2. Projektets vidensbase og udbredelse af viden

2.1. Vidensbaggrund

I starten af projektperioden udførte Skole for mig et reviewstudie, hvor forskningslitteratur om skoleliv med sygdom blev gennemgået med fokus på sygdommenes konsekvenser for skoleliv. Reviewstudiet tydeliggjorde vigtigheden af projekt Skole for mig, da det viste, at omfanget af børn med kronisk eller langvarig sygdom er betydeligt, men at der mangler systematiske opgørelser af det, og at børnene er dårligere stillet end børn uden sygdom i folkeskolen. Forskningslitteraturen peger på, at børn med kronisk eller langvarig sygdom har en øget risiko for utilstrækkelig læring samt dårlig trivsel i skolen, især hvad angår børn med dårligt mentalt helbred. Det skyldes blandt andet, at sygdomme forårsager fravær og træthed, som gør, at børnene føler sig ekskluderet og socialt isoleret. Desuden viste litteraturgennemgangen, at social støtte fra venner i børnenes øjne gør en afgørende forskel, men at de oplever mindre støtte end andre børn (Skole for mig, 2015).

2.2. Publikationer

Foruden litteraturgennemgangen har Skole for mig i løbet af projektets fire år udgivet en række publikationer om skolebørn med langvarig eller kronisk sygdom. De udgør, sammen med litteraturgennemgangen, projektets vidensbase. Denne danner baggrund for indsatserne til dels at skabe politisk bevågenhed, og dels at skabe handlekompetence blandt skolelederne og relevante fagpersoner, som kan støtte lærerne i at styrke indsatsen over for børn med kronisk eller langvarig sygdom i skolen. Publikationerne omfatter 11 temapublikationer, en videnspublikation, to interviewundersøgelser med henholdsvis forældre til skolebørn med sygdom og skoleledere, et notat der samler lovgivning på området og en rundspørge blandt forældre til skolebørn med sygdom. Publikationerne fremgår af tabel 1.

TABEL 1. OVERSIGT OVER PUBLIKATIONER UDGIVET AF SKOLE FOR MIG

Titel	Type	Publiceret på hjemmeside
Skoleliv med sygdom: En gennemgang af forskningslitteraturen	Litteraturgennemgang	5. mar. 2015
Faglige huller	Temapublikation	17. nov. 2015
Medicin i skoletiden	Temapublikation	26. jan. 2016
Smerter i skoletiden	Temapublikation	26. jan. 2016
Særregler	Temapublikation	8. feb. 2016
Tilbage efter langvarigt fravær	Temapublikation	29. jun. 2016
At fortælle om sin sygdom	Temapublikation	19. jul. 2016
Venner gør en forskel	Temapublikation	20. jul. 2016
Skoleånd	Temapublikation	21. jul. 2016
Samarbejde mellem skole og hjem	Temapublikation	21. jul. 2016
Træthed	Temapublikation	5. apr. 2017
Psykisk sygdom i klassen – hvad gør jeg?	Temapublikation	6. dec. 2017
Brug teknologi ved langvarigt sygefravær	Videnspublikation	1. dec. 2015
Uddannelse og forældresamarbejde i skyggen af sygdom	Interviewundersøgelse med 17 forældre til skolebørn med kronisk/langvarig sygdom	19. jul. 2016
Skolen er også for elever med kronisk eller langvarig sygdom: En kvalitativ undersøgelse af skoleledernes oplevelser	Interviewundersøgelse med 14 skoleledere	5. jan. 2017
Ret og pligt – når et skolebarn rammes af sygdom	Notat om lovgivning på området	2. dec. 2016
Skoleliv med sygdom: Hvilken støtte får børnene? En rundspørge blandt forældre	Rundspørge blandt 1.298 forældre til skolebørn med kronisk/ langvarig sygdom	22. dec. 2016

Metode benyttet til indsamling af viden

Publikationerne er udviklet på baggrund af enten litteratur, interviews eller børnepaneler – eller en kombination af disse. Som baggrund for publikationerne er der interviewet 17 forældre, 14 skoleledere, 30 børn ramt af kronisk eller langvarig sygdom og 14 lærere og pædagoger. Der er derudover afholdt ni børnepaneler i løbet af projektperioden, hvor i alt 26 børn i alderen 9-16 år har deltaget. I børnepanelerne deltog skolebørn, der selv er ramt af kronisk eller langvarig sygdom. Børnene er blevet inddraget i udviklingen af viden i projekt Skole for mig ved at mødes og gennearbejde forskellige emner. Drøftelserne i børnepanelerne har således dannet baggrund for viden og senere udvikling af redskaber.

Hvad handler publikationerne om?

Temapublikationerne belyser børnenes største udfordringer, som er afdækket via interviews og drøftelser i børnepanelerne. Hver temapublikation sætter fokus på én udfordring og kommer samtidig med forslag til, hvordan lærere og pædagoger kan håndtere udfordringen.

Interviewundersøgelsen med forældre har til formål at give indsigt i forældrenes perspektiv og hvad det er, som kan gøre skole-hjem-samarbejdet svært, når ens barn lider af en kronisk eller langvarig sygdom. I interviewundersøgelsen med skoleledere belyses deres oplevelser af udfordringer med elever ramt af kronisk eller langvarig sygdom samt positive oplevelser, som kan lette arbejdet, og løsninger til at imødekomme udfordringerne.

Notatet "Ret og pligt – når et skolebarn rammes af sygdom" er et opslagsværk, som primært er henvendt til skolen og forældre. Her er den relevante lovgivning på området samlet med det formål at sikre både skole og forældre adgang til svært tilgængeligt lovstof og dermed lette dialogen mellem skole og hjem for at understøtte, at børnene får opfyldt deres rettigheder.

Rundspørgen blandt de knap 1.300 forældre sætter fokus på, hvilken støtte børn med kronisk eller langvarig sygdom får – og om de får den rette støtte. Undersøgelsen, som er foretaget blandt en række af Danske Patienters medlemsforeninger, viser blandt andet, at kun syv procent af de børn, som er berettiget til at modtage sygeundervisning, får det.

Den viden, som er indsamlet i projektet, er blevet benyttet til at skabe bevågenhed på området og danner samtidig baggrund for anbefalinger til det politiske niveau, som kan forbedre vilkårene for børn med kronisk eller langvarig sygdom i skolen. Desuden danner den indsamlede viden baggrund for udviklingen af redskaber, hvilket vil blive beskrevet i det følgende afsnit.

2.3. Redskabskassen

Et af hovedformålene med projektet har været at udvikle redskaber til brug for skoler, som har skullet udbredes med hjælp fra pædagogiske vejledere. Redskaberne har til formål at gøre det lettere for både elever og lærere at håndtere de problematikker, der følger med, når en elev i klassen er ramt af en kronisk eller langvarig sygdom. Der er i løbet af projektperioden udviklet en redskabskasse med 11 redskaber, som skal støtte lærerne i arbejdet med børn med kronisk eller langvarig sygdom, enten i samarbejde med den enkelte elev eller hele klassen. Redskaberne er udbredt til lærerne via pædagogiske vejledere og en række andre kommunikationskanaler, som projektet har benyttet sig af, hvilket uddybes senere. En samlet oversigt over redskaber fremgår af tabel 2.

TABEL 2. OVERSIGT OVER REDSKABER UDVIKLET I SKOLE FOR MIG

Redskaber til den enkelte elev	Redskaber til hele klassen
Handleplan: Hvad gør man, når en elev har en kronisk eller langvarig sygdom?	Temadag for 0.-5. klasse
Dialogark om særlige aftaler	Temadag for 6.-9. klasse
Hold styr på medicinen	Batteriøvelse
Tjekliste: Få styr på faglige huller	Quiz: Hvad ved du om langvarig sygdom?
	Hvem har bolden?
	Klassediskussion: Hvordan hjælper venner?
	Plakat: Sådan er en god skoledag for os

Metode benyttet til udvikling af redskaber

Redskaberne er udviklet i fællesskab med børn med kronisk eller langvarig sygdom via børnepaneler bestående af fem-otte børn, der er mødtes tre gange. Arbejdet i børnepanelerne er der redegjort mere detaljeret for i en ekstern evaluering foretaget af VIVE, som offentliggøres i efteråret 2018. Yderligere er redskaberne blevet kvalificeret via fokusgrupper med lærere og pædagogiske vejledere. Desuden er temadagen, som indeholder flere af redskaberne, blevet afprøvet af en hel skole med cirka 500 elever.

På den måde er redskaberne testet i praksis, og de er tilpasset og kvalitetssikret af dem, som står over for problematikker relateret til et skoleliv med kronisk eller langvarig sygdom i hverdagen.

2.4. Udbredelse af viden

2.4.1. Hjemmeside og sociale medier

Som led i at understøtte projektet i at komme bredt ud til både fagfolk, forældre og beslutningstagere har der i løbet af projektperioden været fokus på at skabe opmærksomhed om projektets viden via kommunikationskanaler. Her har projektets hjemmeside og sociale medier været centrale platforme.

Det er lykkedes at nå bredt ud via de to platforme, som har haft en bred rækkevidde. På hjemmesiden har det ikke været muligt at målgruppesekvensere, så det kan ikke afgøres, hvem der har besøgt hjemmesiden. Det kan man i højere grad på de sociale medier, hvor det er synligt, at forældre har været mest aktive i kommentarspor på projektets Facebookside. Det indikerer, at man fremover skal være opmærksom på, hvordan man rammer lærerne mere præcist via sociale medier.

I begyndelsen af projektperioden blev der oprettet en selvstændig hjemmeside for Skole for mig. I efteråret 2016 blev hjemmesiden www.skoleformig.dk omlagt til en fane på www.danskepatienter.dk. Omlægningen har betydet, at det ikke er muligt at få selvstændigt data på, hvor mange brugere der har besøgt Skole for mig¹.

Siden omlægningen² er www.danskepatienter.dk besøgt af over 112.000 brugere, som har besøgt mere end 500.000 sider i alt. Skole for mig-fanen er den 8. mest besøgte side – overgået af for eksempel forsiden og kontaktsiden, som typisk er de mest besøgte sider på alle hjemmesider.

Kigger man på top 20 i nyheder på www.danskepatienter.dk er syv af dem fra Skole for mig – med til sammen mere end 6.000 visninger. Det skyldes blandt andet, at nyhederne har en pæn rækkevidde på vores sociale medier, hvorfra brugerne finder vej til hjemmesiden. For eksempel er artiklen om 16-årige Trine, der er udfordret i skolen på grund af psoriasis, nået ud til over 10.000 Facebook-brugere.

I 2018 lanceredes et nyt univers under Skole for mig-fanen, der samler alle redskaber, som er udviklet i projektet ét sted. I den forbindelse blev alt indholdet under Skole for mig-fanen kvalitetssikret via brugertests i februar 2018. Indholdet er siden blevet tilpasset ud fra de ændringer, som testpersonerne foreslog, og i april 2018 blev

1 I 2016, før sammenlægningen, havde www.skoleformig.dk besøg af 10.000 unikke brugere.

2 1. oktober 2016-31. juli 2018

universet lanceret i pressen. Ud over nyheder og faneforsiden er redskaberne det mest besøgte indhold under Skole for mig i 2018³.

Selvom det ikke er muligt med et overblik over det samlede antal brugere, der har besøgt www.skoleformig.dk på grund af sammenlægningen med Danske Patienters side, kan vi stadigvæk se, hvor besøgte de enkelte sider, som er relateret til projektet, er. Det er for eksempel sider med temapublikationer, nyheder og viden om børnenes udfordringer. Det samlede billede for, hvor besøgte siderne samlet set er, ser således ud:

	2014 (1/8-31/12)	2015	2016	2017	2018 (1/1- 31/7)	I alt
Besøgte sider under www.skoleformig.dk i alt	4.694	12.351	22.359	24.666	12.825	76.895

2.4.2. Rådgivningsfunktion

Som en del af indsatsen med at få udbredt viden fra Skole for mig er der oprettet en rådgivningsfunktion, som primært har været målrettet lærerne. Jævnfør strategiskiftet har det været svært at ramme lærerne direkte, hvilket også afspejles i brugen af rådgivningsfunktionen: Det har hovedsageligt været forældre til syge børn, som har rettet henvendelse til rådgivningsfunktionen, enten via telefon og mail (52 henvendelser) eller på projektets Facebook-side (20 henvendelser). Det vidner om, at der fremover skal et ændret fokus på, hvor og hvordan man kan ramme lærerne som målgruppe. Selvom lærerne ikke er nået som ønsket, vidner henvendelserne alligevel om, at viden fra Skole for mig efterspørges.⁴

2.4.3. Presseomtale og synlighed

Presseomtale har været et led i at understøtte strategien om at skabe synlighed omkring Skole for mig – både hos politikere og fagfolk. I perioden fra 1. september 2014 – 31. august 2018 er Skole for mig således omtalt i landsdækkende, regionale og lokale medier, fagblade og skolemedier minimum 369 gange.

Blandt de største historier er vores rundspørge, der afdækkede problematikken omkring manglende sygeundervisning. Historien fik omkring 40 hits i både landsdækkende aviser, onlinemedier, skolemedier, radio samt TV. I april skrev JyllandsPosten desuden om redskabsuniverset på www.skoleformig.dk, hvilket førte til flere radioindslag på DR og omtaler på Folkeskolen.dk samt Skolelederforeningens medlemsblad. Senest satte DR – med udgangspunkt i viden fra projektet – fokus på udfordringen med manglende medicin i skoletiden i august med både radio- og tv-indslag. Historien har afstedkommet en mødeinvitation med SF's Uddannelses- og Undervisningsordfører, Danske Patienter og Diabetesforeningen.

3 Redskabsuniverset er først implementeret på hjemmesiden i januar 2018 og er sidenhen blevet justeret og udvidet flere gange. Derfor er der ikke en retvisende, samlet oversigt over antallet af sidevisninger.

4 Tallene er hentet fra Infomedia og er således et minimum, idet mange radio- og tv-indslag ikke er med i opgørelsen.

Som et led i at skabe synlighed omkring Skole for mig deltog medarbejdere fra projektgruppen med en stand på Danmarks Læringsfestival i København i marts 2018. På festivalen deltager omkring 8.000 professionelle inden for undervisningsverdenen, blandt andet undervisere, pædagoger og ledere (Danmarks Læringsfestival), og deltagelsen på festivalen muliggjorde derved at nå relevante professionelle og skabe synlighed omkring projektets viden og redskaber (Danske Patienter, 2018). Deltagelsen gav os blandt andet 50 nye sign-ups til vores nyhedsbrev⁵ og indsigt i, hvordan skolerne arbejder med syge børns udfordringer i skoletiden – der var særligt efterspørgsel på viden og redskaber til håndtering af psykisk sygdom, faglige huller og fravær.

I februar 2018 deltog Skole for mig i KL's Børn & Unge Topmøde med et oplæg om manglende sygeundervisning fra Danske Patienters formand, Camilla Hersom. På topmødet deltog flere centrale aktører på skoleområdet, og deltagelsen var derved med til at skabe politisk bevågenhed på området, især i kommunalpolitisk regi.

I dette kapitel er der evalueret ud fra kvantitative opgørelser over viden udviklet af Skole for mig samt udbredelsesgrad af projektets viden. Der er udviklet 17 publikationer om børn med kronisk eller langvarig sygdom samt 11 redskaber, som skal udbredes til lærere via pædagogiske vejledere. Projektets viden er nået bredt ud via sociale medier, hjemmeside og presseomtale, og det er således lykkedes at skabe synlighed omkring Skole for mig hos både politikere og fagfolk.

I næste kapitel evalueres uddannelsen af pædagogiske vejledere, der skal udbrede projektets viden og redskaber til lærere i skolen.

5 Nyhedsbrevet – Nyt fra Skole for mig – har i alt 479 modtagere og er blevet sendt ud ad hoc – for eksempel da vi skulle rekruttere til kurserne.

3. Udbredelse via pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter

Dette kapitel centrerer sig om det led i strategien, der omhandler udbredelse via pædagogiske vejledere, der agerer udbredelsesagenter i forhold til projektets viden og redskaber. Her evalueres der på uddannelsen af pædagogiske vejledere, hvor formålet har været at uddanne pædagogiske vejledere til at udbrede projektets viden og redskaber til lærerne. Der er derfor afholdt to kursusdage med formålet om at klæde kursisterne på til opgaven. I dette kapitel evalueres der selvstændigt på, hvorvidt og hvordan deltagerne vurderer, at de har fået styrket grundlag for at styrke indsatserne på skolerne via projektets viden og redskaber. Evalueringen er skrevet på baggrund af kvantitative og kvalitative data fra kursister.

Overordnet peger evalueringen på, at målet med kurserne er nået i forhold til, at den rigtige målgruppe er ramt, og at kursisterne vurderer, at de har fået relevant viden og har potentiale til at udbrede viden og redskaber fra Skole for mig til lærerne. Evalueringen indikerer, at de udviklede redskaber kan understøtte de pædagogiske vejlederes arbejde med at kvalificere håndtering af elever med kronisk eller langvarig sygdom, og at de kan få en positiv betydning for børnene ved at forbedre vilkårene. Samtidig indikerer evalueringen, at børn med kronisk eller langvarig sygdom blot er én gruppe, som pædagogiske vejledere beskæftiger sig med, men at de også oplever mange andre årsager til fraværsproblematikker, for eksempel sociale årsager. Derfor kan det fremover være relevant at integrere fokus på kronisk sygdom som led i den bredere indsats over for fravær, hvis man ønsker at målrette kurserne mere til de pædagogiske vejledere.

3.1. Beskrivelse af målgruppen

Pædagogiske vejledere er en samlet betegnelse for kommunale medarbejdere, der arbejder med at håndtere fravær samt sikre trivsel blandt skolebørn, som har behov for ekstra støtte. De fungerer således som et bindeled mellem kommunen og enten skoler eller familier. Det er en bred målgruppe, da deres arbejde kan være meget forskelligartet, men de har det til fælles, at de arbejder konkret med børn, som har udfordringer. En pædagogisk vejleder dækker gennemsnitligt tre-fem skoler.

De pædagogiske vejledere er valgt som målgruppe, fordi det er blevet vurderet, at de har bedre forudsætninger for både at udbrede og implementere projektets redskaber. Det skyldes, at deres hovedansvar er det enkelte barns trivsel, modsat lærerne, hvis hovedansvar knytter sig til undervisning af en hel klasse. Desuden har de pædagogiske vejledere mere fleksible arbejdstider end lærerne og dermed bedre muligheder for at indgå i efteruddannelse. De fungerer således som udbredelsesagenter i forhold til viden og redskaber fra Skole for mig.

I april 2018 blev der afholdt to kursusdage målrettet pædagogiske vejledere – et i Århus og et i København. Indholdet på kurserne var målrettet de udfordringer, som projektet har afdækket blandt lærere, børn og skoleledere, herunder indsigt i lovgivningen på området, viden om børnenes udfordringer og konkrete redskaber til at imødekomme disse (program for kurset er vedlagt som bilag 1). Deltagerne blev

rekrutteret via kontakt med kommuner, fagforeninger, KL, sociale medier, mails til skolesekretærer, nyhedsbreve samt en stand på læringsfestivalen 2018. Der deltog i alt 43 pædagogiske vejledere på de to kursusdage, som havde til formål at klæde deltagerne på til at bruge projektets redskaber i praksis og give dem en dybere forståelse af, hvilke udfordringer børn med kronisk eller langvarig sygdom står over for. Endvidere var hensigten at motivere deltagerne til at udbrede projektets redskaber og viden på skolerne.

3.2. Resultater

I det følgende vil hovedresultater fra både den kvantitative og kvalitative del af evalueringen blive præsenteret. Kun centrale pointer fra analysen af spørgeskemaerne vil fremgå her. Den fulde analyse af de kvantitative data er vedlagt som bilag 4.

Viden og relevans

De 43 respondenter blev i spørgeskemaet bedt om at svare på, hvorvidt de havde fået ny viden om forskellige elementer, som indgik i kurset. Hovedparten vurderer at have fået ny viden om alle de adspurgte emner i spørgeskemaet (se bilag 2 og 4). Flest har fået ny viden om udfordringer for børn med kronisk eller langvarig sygdom (98 procent), om omfanget af sygefravær blandt børnene (90 procent) samt hvordan man kan udbedre faglige huller og øge trivsel blandt børnene (90 procent). De fleste af de pædagogiske vejledere finder desuden viden fra Skole for mig relevant for deres arbejde. Det drejer sig om en lille andel, som i mindre grad finder den uddelte viden relevant, og ingen synes, at den udleverede viden slet ikke er relevant for deres arbejde med skolen.

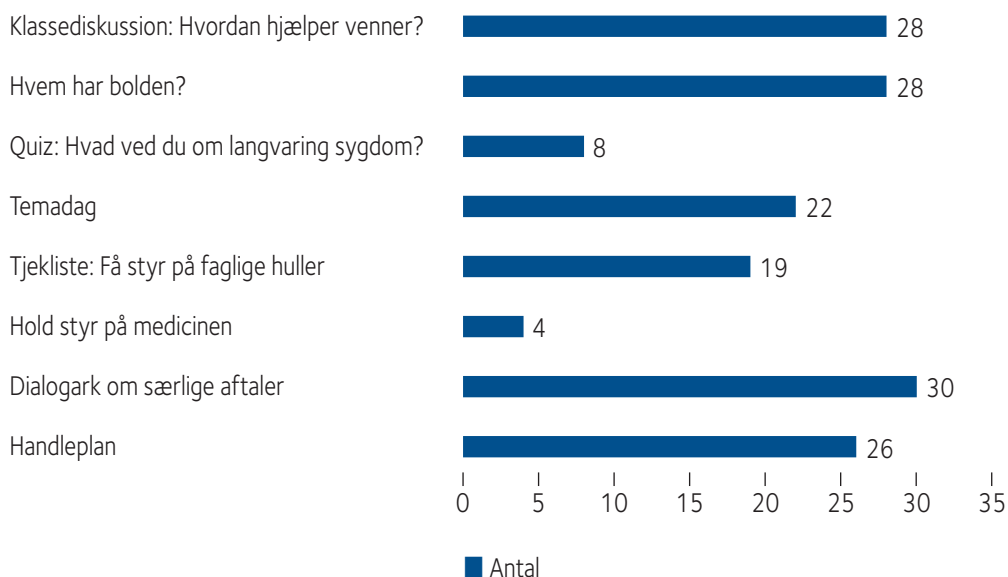
Som nævnt dækker pædagogiske vejledere over en bred palet af medarbejdere. Det blev understreget i den kvalitative undersøgelse, hvor flere af informanterne nævnte, at deres daglige opgaver ikke primært relaterer sig til børn med kronisk eller langvarig sygdom. De beskæftiger sig med børn, der kan have mange forskellige former for problematikker, og som derfor har fravær. En informant nævner, at det kan være svært at omsætte viden om for eksempel rettigheder ved sygefravær til børn, der er i en "gråzone"; det vil sige børn, som ikke er indlagt, men som har fravær af andre årsager.

Redskaber

Evalueringen peger på, at redskabskassen er blevet modtaget positivt blandt de pædagogiske vejledere, der deltog på de to kursusdage. I spørgeskemaundersøgelsen skulle respondenterne besvare et spørgsmål om, hvorvidt redskabskassen kan understøtte deres arbejde med at kvalificere håndtering af elever med kronisk eller langvarig sygdom. 100 procent af respondenterne (n=42) svarede ja, og 29 personer udfyldte et dertilhørende kommentarfelt, hvor de blev bedt om at uddybe deres svar. Mange af kommentarerne drejede sig om, at redskaberne kan bruges til at vidensdele med kolleger, og at redskaberne er konkrete og lige til at gå til. Se bilag 5 for oversigt over kommentarer.

Respondenterne blev desuden bedt om at krydse af, hvilke af redskaberne i redskabskassen, de fandt mest relevante i forhold til deres arbejde med skoler. Fordelingen fremgår af figuren nedenfor. Det varierede en del, hvor mange krydser de enkelte respondenter satte, hvorfor det samlede antal svar i figuren er højt.

Fordeling over, hvilke redskaber respondenterne finder mest relevante i forhold til deres arbejde med skoler (tilladt at sætte flere krydser)

Også redskabet 'Batteriet', der er udviklet i projektet og som blev præsenteret på kurset med et oplæg af to pædagogiske vejledere, som Skole for mig løbende har haft kontakt med, synes at være relevant for de pædagogiske vejledere, da redskabet fremhæves som brugbart af flere informanter i den kvalitative undersøgelse. Batteriet fremgår ikke af ovenstående figur, da redskabet ikke var helt færdigt på tidspunktet for kurserne.

De fleste informanter fremhæver redskaberne, når de fortæller om, hvordan kurset har klædt dem på i forhold til deres opgaver med børnene. Det er en udbredt opfattelse, at redskaberne er lette at gå til og håndgribelige. En informant udtrykker for eksempel:

“Det er simpelthen sådan nogle simple, konkrete værktøjer, som er noget enhver lærer tager imod med kyshånd. Og der er en hel mappe fuld af fede værktøjer, som jeg synes er meget brugbare.”

AKT-LÆRER, INKLUSIONSVEJLEDER OG UDSKOLINGSLÆRER

Står man i en situation med en elev med sygdom eller fravær, har man med redskabskassen noget at gå ud fra, og man kan som fagperson plukke af materialet. Det fremhæves blandt andet som positivt, at redskaberne kan bruges til at italesætte tingene, afdramatisere situationen og skabe forståelse for en fraværende elev i klassen. De pædagogiske vejledere kan inddrage redskaberne i konkrete cases med syge eller fraværende elever, som de er inde over, eller de kan bringe redskaberne videre i de kanaler, de arbejder i, for eksempel ved at dele informationen med kolleger, informere lærere om redskabskassen på et lærermøde eller scanne materialet ind på Intranettet. I perioden mellem kurserne og interviewene har flere allerede vidensdelt med deres kolleger.

Viden om børnenes rettigheder

Flere af informanterne i den kvalitative undersøgelse nævner viden om børnenes rettigheder og skoleledernes forpligtelser som brugbart. Denne viden kan konkret bruges til at få skoleledere til at forstå deres ansvar, hvilket en informant udtrykte således:

“I stedet for at skabe for megen konflikt, så siger jeg bare til forældrene: “Prøv lige at sende det her link til skolelederen og så bed ham om at give dig en feedback på det” (...) Som regel virker det godt. Der er nogle skoleledere, som ikke er vidende om deres ansvar. De fleste skoleledere, når jeg bruger det inde fra jer af – og også skolepersonale i det hele taget – får en øget forståelse, og tager det ansvar, der skal til, for at få skoledagen til at fungere for barnet.”

ERGOTERAPEUT

Citatet peger på, at noget af projektets viden kan være medvirkende til, at skoleledere tager ansvar i forhold til at få iværksat sygeundervisning.

Opmærksomhed på elevgruppen

“Jeg tror egentlig, vi som skole hele tiden har tænkt, “det er noget, vi ikke kan gøre noget ved”. Hvor jeg tænker, jo det kan vi måske godt. Vi kan godt gøre mere for, at man har lyst til at komme herover på dage, hvor man ikke har 100 procent overskud.”

LÆRINGSMILJØKOORDINATOR PÅ EN FOLKESKOLE

Sådan udtrykte en informant sig, og lignende kommentarer om, hvordan kurset har skabt en opmærksomhed på elevgruppen, blev nævnt af andre informanter. En informant oplevede for eksempel at have fået et større indblik i en elevgruppe (børn med sygdom), som ellers ikke er den gruppe, vedkommende har mest kontakt med igennem skolerne. En anden informant nævnte, at kurset har givet en øjenåbner for, hvad der foregår med børnene i de perioder, hvor man som professionel ikke ser dem, og hvad man kan gøre for børnene, imens de er væk. På den måde kan viden fra Skole for mig være medvirkende til, at man som fagprofessionel får øjnene op for en elevgruppe, der ellers er i fare for at blive overset.

3.3. Kursisternes vurdering af mulige effekter

I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne bedt om at svare på, om de mener, at redskabskassen kan bidrage til at forbedre vilkårene for børn med kronisk eller langvarig sygdom. Til det svarede 100 procent ja (n=42). Respondenterne havde mulighed for at uddybe deres svar, hvilket 22 gjorde. Kommentarerne centrerede sig blandt andet om effekter på et lavpraktisk niveau; redskaberne er lige til at gå til for lærerne, hvilket eksemplificeres i følgende kommentar:

“Viden og struktur. Man skal ikke først opfinde den dybe tallerken”.

Desuden skrev flere, at redskaberne – på et mere overordnet plan – vil kunne påvirke børnenes trivsel, hvilket illustreres i følgende kommentar:

“Hvis redskaberne anvendes, tænker jeg, at det vil påvirke trivsel, fællesskab og samarbejde”.

En samlet oversigt over kommentarer fremgår af bilag 6.

Denne positive opfattelse uddybes i den kvalitative undersøgelse, hvor informanterne blev spurgt om, hvilken betydning de mener, projektets viden og redskaber kan få. Her gik flere af de ting, der tidligere er beskrevet, igen.

Det nævnes, at materialet kan skabe en bevidsthed på skolen om, hvad man konkret kan arbejde ud fra, hvis man får en elev med kronisk eller langvarig sygdom. Det kan være rart for lærerne og skoleledelsen, at de ikke behøver tænke tankerne selv, men har noget konkret materiale at gå til. Ligeledes kan det være positivt for forældrene, at der er nogle redskaber, man kan vise dem.

Det nævnes, at materialet kan give familierne en større oplevelse af, at skolen og personerne omkring barnet hurtigere forstår deres udfordringer, og at redskaberne kan støtte op om at bevare barnets tilknytning til klassen. Det nævnes desuden, at det er vigtigt for barnet med noget systematik i hverdagen, hvilket redskaberne kan give. Denne systematik er også vigtig for forældre og klassekammerater.

Flere nævner, at redskaberne kan åbne for samtaler i klassen. En informant nævner, at redskaberne skaber en synlighed der gør, at man husker den elev, der ikke er der. En anden nævner, hvordan materialet kan benyttes til at tale ud fra; at man tillader tanker og følelser, således at barnet ikke bliver sygeliggjort, og samtidig at kunne gøre det nemmere for de andre elever i klassen, hvis der hersker en sorg omkring en syg elev. Desuden nævnes det, at det kan skabe en anden tankegang omkring det at have meget fravær, jo bedre man er klædt på. Det kan have betydning for både de børn, der har meget fravær, men også mange andre børn, som har andre problematikker, der kan være vanskelige at tale om.

3.4. Barrierer i forhold til udbredelse

Informanterne blev spurgt ind til, hvilke barrierer de så i forhold til at få brugt projektets viden og redskaber. Der blev nævnt forskellige barrierer.

Nogle nævner barrierer i forhold til, hvis der ikke er en god relation mellem lærer og barn, eller hvis materialet ikke giver mening for den enkelte lærer.

Hvis der ikke bliver vidensdelt tilstrækkeligt, og lærerne ikke ved, hvor de skal finde materialet, kan det være en barriere. Det nævnes som en udfordring at få inkorporeret ny viden i det daglige arbejde, og at man derfor risikerer at falde tilbage i den samme "trummerum", som man plejer. Flere nævner også barrierer relateret til manglende tid, for eksempel at lærerne står i en presset hverdag, og at de i forvejen skal forholde sig til meget information.

En anden barriere, der nævnes, er hvis der ude på skolerne ikke er viden om, at skolelederne har et ansvar i forhold til at sørge for sygeundervisning til børn med langvarigt fravær.

En informant nævner en barriere i forhold til, at det ikke oftest er elever med kronisk sygdom, vedkommende bliver henvendt i forhold til – der kan være mange andre årsager til fravær. Endeligt nævner en informant, at materialet ser godt ud på papiret, men at det kan være sværere at se, hvordan det vil virke i praksis. Det kræver, at man får mulighed for at teste det, før man kan se, hvordan det kommer til at virke.

Overordnet peger ovenstående på, at nogle af projektets barrierer kan imødegås, hvis Skole for mig bliver tilstrækkeligt udbredt.

Evalueringen peger på, at det fremover kan være hensigtsmæssigt at målgruppe-differentiere, når der afholdes kurser, så man tager højde for, at de pædagogiske vejledere ikke kun beskæftiger sig med fraværsproblematikker hos børn med kronisk eller langvarig sygdom. I stedet kan man integrere viden om problematikker hos syge børn som led i en bredere indsats over for fravær, der også omfatter fravær som følge af sociale årsager. Det kan desuden være med til at forklare, hvorfor en del i den kvantitative undersøgelse blot finder de forskellige vidensdele relevante i nogen eller i mindre grad.

Dette kapitel har evalueret uddannelsen af pædagogiske vejledere samt mulige effekter heraf. I næste kapitel evalueres den politiske indsats, der har været i projektperioden.

4. Den politiske indsats

Denne del af evalueringen beskæftiger sig med den politiske del af udbredelsesstrategien, hvor formålet er at påvirke politiske beslutningstagere til at ændre rammevilkår for sygefravær. Vidensafdækningen, der er foretaget i projektperioden, peger klart på, at der mangler en systematisk afdækning af omfanget af børn med kronisk eller langvarig sygdom og deres behov, ligesom der mangler viden om området og konkrete indsatser på skolerne for at sikre børn med kronisk sygdom lige vilkår for læring og trivsel som deres raske kammerater. Blandt andet peger forælderundersøgelsen på, at alt for få af de børn (syv procent), som er berettiget til sygeundervisning, får det, og at indsatsen på skolerne er mangelfuld. Samtidig peger skolelederundersøgelsen på, at der mangler viden om problematikken og centrale løsninger herpå.

Den viden, som Skole for mig har indsamlet, har dannet baggrund for syv politiske anbefalinger til en national indsats på sygefraværsområdet for dels at støtte skolerne, og dels at støtte forældre og børn i at få opfyldt deres lovforankrede rettigheder. Anbefalingerne er udarbejdet i samarbejde med Skole og Forældre, Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer. Det vurderes, at projektet er lykket med at få sat syge børns vilkår på den politiske agenda på et niveau, som gør det overvejende sandsynligt, at der gennem det kommende år vil blive indført konkrete strukturelle forbedringer i rammevilkårene for skolernes støtte til børn med kronisk sygdom.

4.1. Beskrivelse af målgruppen

Hvor de pædagogiske vejledere kan medvirke til at implementere projektets viden og redskaber mere direkte på skolerne, kan de politiske beslutningstagere medvirke til, at området omkring sygefravær og -undervisning prioriteres, og at relevante parter forpligtes, blandt andet gennem lovgivning. Derfor har det i projektperioden været en afgørende del af strategien at skabe politisk bevågenhed og pres med henblik på at påvirke administrative og politiske beslutningstagere.

Overordnet set kan målgruppen inddeles i to typer af interessenter – dem som kan handle (primær), og dem som skal være med til at støtte op om projektet for at skabe et politisk pres (sekundær).

Primære interessenter, som kan medvirke til at skabe ændringer på området, omfatter de politiske beslutningstagere, som på kommunalt niveau består af myndigheden gennem KL, og, på et mere nationalpolitisk niveau, af undervisningsministeren. Desuden er skolelederne gennem Skolelederforeningen en kerneinteressent.

Sekundære interessenter omfatter dem, som det har været vigtigt at skabe opbakning blandt, nemlig forældrene gennem Skole & Forældre, eleverne gennem Danske Skoleelever, patienter og pårørende gennem Danske Patienters medlemsforeninger og gennem Danske Handicaporganisationer samt lærerne gennem Danmarks Lærerforening.

4.2. Politisk dialog om anbefalinger til national indsats for børn med sygefravær

Overordnet vurderes det, at det er lykket at skabe politisk opmærksomhed blandt kerneinteressenterne omkring viden fra Skole for mig og dermed grundlag for, at rammebetingelserne for skolerne vil blive forbedret. De anbefalinger, der er kommet ud af projektet, er formidlet bredt og har nået de primære interessenter, som kan skabe handling på området. Skole for mig har desuden fået opbakning fra sekundære interessenter, som gennem et tæt samarbejde har været med til at skrive anbefalingerne og dermed styrket gennemslagskraften til de primære interessenter. Anbefalingerne blev blandt andet præsenteret ved et foretræde i Undervisningsudvalget i Folketinget i januar 2018, hvilket har medført, at de er blevet taget op i forligskredsen, hvilket sandsynliggør, at der kan komme nationalpolitiske tiltag til forbedring af rammevilkårene for børn med fravær på grund af kronisk eller langvarig sygdom.

Det politiske udspil med syv anbefalinger, som fremgår af Boks 1, har været helt centralt for projektets politiske indsats. Danske Patienter har haft en løbende dialog om sygefraværsområdet med vigtige sekundære interessenter, da det har været vigtigt at få opbakning fra relevante parter for at skabe et politisk pres. I 2017 præsenterede Danske Patienter, Skole og Forældre, Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer således syv anbefalinger til en samlet national indsats for børn med sygefravær, der skal forhindre diskrimination af og sikre ordentlige vilkår for børn med handicap, kronisk eller langvarig sygdom (Danske Patienter, Skole og Forældre, Danske Skoleelever og Danske Handicaporganisationer, 2017). Det politiske udspil formidler den viden, Skole for mig har indsamlet i løbet af projektperioden, i form af anbefalinger til det politiske niveau. Formålet med den nationale indsats, hvori de syv anbefalinger bør indgå, er at forbedre vilkårene for sygeundervisning.

BOKS 1. ANBEFALINGER TIL NATIONAL INDSATS FOR BØRN MED SYGEFRAVÆR

7 ANBEFALINGER TIL NATIONAL INDSATS FOR BØRN MED SYGEFRAVÆR

En national indsats skal understøtte en god pædagogisk praksis ved sygdom og fravær:

- 1 ved at formidle viden til skolerne om tilgængelige, konkrete og vidensbaserede redskaber, metoder og teknologier. Redskaber og metoder, der kan bruges aktivt i arbejdet med at udfylde elevernes faglige huller, når de er tilbage i skolen efter langvarigt sygefravær – og som kan sikre elevens faglige og sociale tilknytning til skolen under selve sygefraværet.
- 2 ved at identificere og formidle eksempler på best practice fra skoler, der håndterer sygefravær og supplerende undervisning på en god måde – til inspiration for skoleledelser og lærere.

En national indsats skal forpligte skolerne til at:

- 3 identificere elever med handicap, kronisk eller langvarig sygdom.
- 4 afdække de syge eller handicappede elevers individuelle behov i samarbejde med forældrene.
- 5 sikre brug af sygeundervisning og supplerende undervisning efter lovens anvisninger.
- 6 sikre, at både lærere og forældre bliver oplyst om de hjælpemidler og muligheder, der er til rådighed og kan mindske eller kompensere for handicap og sygdoms påvirkning af elevernes skolegang.

En national indsats skal følges op med:

- 7 tilsyn og klagemulighed eller opfølgende undersøgelser, der synliggør skolernes indsatser eller mangel på samme for ansvarlige embedsmænd og politikere, så det sikres, at børnene modtager den undervisning, de har ret til.

Som led i den politiske indsats er der løbende afholdt møder med relevante primære og sekundære interessenter på skoleområdet. Da den politiske interessevaretagelse tager afsæt i ovenstående anbefalinger, har den politiske dialog med kerneinteressenter primært været herom. En samlet oversigt over møder og aktiviteter som del af projektets politiske indsats fremgår af boksen nedenfor.

BOKS 2. OVERSIGT OVER MØDER OG AKTIVITETER MED INTERESSETER SOM LED I POLITISK INDSATS

Type	Hvem
Primær	Et møde med formanden for Skolelederforeningen Efterfølgende dialog med Skolelederforeningen
Primær	To møder med formanden for Børne- og Undervisningsudvalget i KL Løbende dialog med udvalget på embedsmandsniveau
Primær	<i>Et møde med Undervisningsministeren (afventer)</i>
Primær	Løbende dialog på embedsmandsniveau med Undervisningsministeriet
Primær	Et foretræde for Undervisningsudvalget i Folketinget
Primær	Børne- og Ungdomsudvalget i Københavns Kommune
Sekundær	Et møde med udvalgsformand i Danmarks Lærerforening
Sekundær	Løbende dialog med Danske Skoleelever, Danske Handicaporganisationer og Skole og Forældre
Sekundær	Løbende dialog og styregruppemøder med Danske Patienters medlemsforeninger

4.3. Effekter af politisk indsats

Projektets vidensafdækning vidner om, at området omkring sygefravær og manglende sygeundervisning har været en overset problemstilling politisk. Det vurderes, at Skole for mig har sat problematikken på dagsordenen, og at der ved projektets afslutning er potentiale for, at rammevilkårene for børn med sygefravær bliver forbedret. Det afspejles i de effekter, som projektet allerede har affødt i løbet af projektperioden.

En af de primære effekter, som den politiske indsats har affødt, er at det politiske udspil med syv anbefalinger er bragt ind i et beslutningsdygtigt forum på nationalpolitisk niveau. Det ses direkte ved, at området omkring sygefravær er taget op i forligskredsen bag folkeskolereformen efter foretrædet for Undervisningsudvalget i januar 2018. Desuden har undervisningsministeren inviteret til et møde omkring udspillet.

Dialogen med Undervisningsministeriet på embedsmandsniveau har ført til, at projektets undersøgelse "Skoleliv med sygdom: Hvilken støtte får børnene?" – efter pres fra Danske Patienter – er direkte anvendt i en undersøgelse af hjemmeundervisning, fravær og børn uden for undervisningstilbud, der blev foretaget for Undervisningsministeriet i maj 2018 (Rambøll for Undervisningsministeriet, 2018). Således er der skabt en opmærksomhed på sygefraværsområdet hos Undervisningsministeriet; et område, der ellers ikke ville have været med i rapporten.

Udover på nationalpolitisk plan har projektet allerede haft synlige effekter på kommunalpolitisk niveau. Det ses ved, at den løbende dialog med KL har medført, at sygefravær blandt børn med kronisk sygdom er sat på dagsordenen; tidligere har de primært haft fokus på fravær, som skyldes sociale forhold. Dialogen omkring det politiske udspil har således skabt en bevidsthed hos KL om problematikken og et ønske om at handle på det. Derfor er der efter projektperiodens afslutning aftalt endnu et møde med formanden for Børne- og Undervisningsudvalget i KL. Desuden medførte dialogen, at Skole for mig blev inviteret til at holde oplæg på KL's Børn og Unge Topmøde 2018.

De allerede opnåede effekter vidner om, at Skole for mig og anbefalingerne i det politiske udspil har fået sat en politisk dagsorden på et niveau, der har meget gode betingelser for at ændre rammevilkårene for sygefraværsområdet i grundskolen.

5. Opsamling

Formålet med projekt Skole for mig har været at forbedre vilkårene for børn med kronisk eller langvarig sygdom i grundskolen. Strategien til at opnå målet har været vidensopbygning samt udbredelse via to spor; et, der fokuserer på uddannelse af udbredelsesagenter i form af pædagogiske vejledere, og et der fokuserer på den politiske indsats, som skal ændre rammevilkårene for skolebørn med kronisk eller langvarig sygdom.

Vidensopbygningen er evalueret ud fra kvantitative opgørelser over udviklet viden samt udbredelsesgrad. Der er i projektperioden udviklet 17 publikationer, der centrerer sig om skolebørn med langvarig eller kronisk sygdom, og 11 redskaber til brug for skoler. Vidensopbygningen har dannet baggrund for relevant og nødvendig viden, som er blevet benyttet til at skabe politisk opmærksomhed på området og understøtte de pædagogiske vejledere i at støtte skolerne. Det er lykkedes at brede projektets viden bredt ud via digitale medier og presseomtale. Projektet har haft et bredt reach på både hjemmesiden og sociale medier. Det er ikke muligt at afgøre, hvem der har besøgt hjemmesiden, mens man på sociale medier kan se, at det primært er forældre, der har benyttet platformen. Projektet har været omtalt mindst 369 gange i centrale medier, der henvender sig til både politikere og fagfolk, og det vurderes, at udbredelsesgraden via presse har været tilstrækkelig til at skabe opmærksomhed omkring projektet til målgrupperne.

Uddannelsen af udbredelsesagenter i form af pædagogiske vejledere er evalueret ud fra kvantitative og kvalitative data. Evalueringen peger på, at kursernes formål er opnået. Overordnet vurderer kursisterne, at de har fået relevant viden og har potentiale til at udbrede viden og redskaber fra Skole for mig til lærerne i skolen, hvilket vidner om, at den rigtige målgruppe er ramt. Samtlige af de adspurgte pædagogiske vejledere (n = 43) vurderer, at de udviklede redskaber kan understøtte deres arbejde med at kvalificere håndtering af elever med kronisk eller langvarig sygdom, og at redskaberne kan få en positiv betydning for børnene ved at forbedre deres vilkår. Den kvalitative undersøgelse peger på, at pædagogiske vejledere står over for mange forskellige fraværspromblematikker til daglig, og at de således ikke primært beskæftiger sig med gruppen af børn, som har en kronisk eller langvarig sygdom. Denne opdagelse peger på, at det fremover kan være relevant at integrere fokus på kronisk og langvarig sygdom som et led i den bredere indsats over for fravær, hvis man ønsker at ramme de pædagogiske vejledere mere direkte via kurserne.

Den politiske indsats vurderes at have sat syge børns vilkår på den politiske agenda. Den mest centrale del af den politiske indsats udmønter sig i et politisk udspil med syv anbefalinger til en samlet national indsats for børn med sygefravær. Der er i løbet af projektperioden skabt opmærksomhed omkring projektets viden og det politiske udspil blandt kerneinteressenter, herunder de politiske beslutningstagere, som kan handle på området. Blandt andet er udspillet blevet præsenteret ved et foretræde for Undervisningsudvalget i Folketinget, og sygefraværsmrådet er på baggrund af pres fra Danske Patienter blevet inddraget i en undersøgelse af hjemmeundervisning, fravær og børn uden for undervisningstilbud, der er foretaget for Undervisningsministeriet. Dermed vurderes det, at der er skabt grundlag for, at rammebetingelserne for skolernes støtte til børn med kronisk eller langvarig sygdom med overvejende sandsynlighed vil gennemgå strukturelle forbedringer i løbet af det kommende år.

6. Perspektivering

Projektets viden har tydeliggjort, at børn med kronisk eller langvarig sygdom er en overset elevgruppe, hvis vilkår ikke er gode nok. Der er behov for indsatser, der kan bedre vilkårene for børnene i hverdagen, og der er behov for at ændre rammevilkårene på politisk niveau for børn med sygefravær.

Skole for mig har banet vejen for, at vilkårene for børnene kan blive forbedret. På kurserne repræsenterede nogle af kursisterne den samme kommune, og herudfra kan man lave et estimat for udbredelsesgraden på folkeskoler. Hvis det antages, at cirka halvdelen af de pædagogiske vejledere dækker tre-fem folkeskoler hver – så der tages højde for de, der dækker samme skoler – anslås det, at de to afholdte kurser alene har potentiale til, at viden og redskaber fra Skole for mig udbredes til omkring 86 folkeskoler i Danmark.

Projektet, der også har skabt grundlag for, at rammevilkårene ændres, da det politiske udspil har nået et beslutningsdygtigt forum på nationalpolitisk niveau, har således taget et stort skridt i den rigtige retning mod forbedrede vilkår for børnene. Men målet er ikke nået endnu. Der er fortsat behov for at styrke indsatsen over for børn med kronisk eller langvarig sygdom, så der tages hånd om dem. Det er, på baggrund af denne evaluering, den klare opfattelse, at det vil være relevant at fortsætte uddannelsen af pædagogiske vejledere som udbredelsesagenter. De har potentiale til at udbrede projektets viden og særligt redskaberne til endnu flere skoler, hvilket kan hjælpe både børn og lærere i hverdagen og skabe bedre vilkår for børn ramt af sygdom.

Evalueringen peger på, at man fremover bør satse på at forsøge at ramme lærerne mere direkte. De sociale medier og rådgivningsfunktionen har ikke ramt lærerne i så direkte en grad, som man kunne ønske, og fremover skal man være opmærksom på, hvordan man rammer lærerne mere præcist via disse platforme. Udbredelsesgraden via digitale medier og rådgivning vidner dog alligevel om, at viden fra Skole for mig efterspørges, om end det ikke har været direkte fra lærerne.

7. Litteratur

Danmarks Læringsfestival: Infoside, "Om Danmarks Læringsfestival"

<http://danmarkslaeringsfestival.dk/om-festivalen/>

(hentet august 2018)

Danske Patienter (2014): Pressemeddelelse, "Nyt projekt skal hjælpe syge børn i grundskolen"

<https://danskepatienter.dk/politik/nyhedsarkiv/nyt-projekt-skal-hjaelpe-syge-boern-i-grundskolen>

(hentet august 2018)

Danske Patienter, Skole og Forældre, Danske Skolelever og Danske Handicaporganisationer (2017): Politisk udspil, "Anbefalinger til national indsats for børn med sygefravær"

Danske Patienter (2018): Nyhed, "Angst og fravær var store samtaleemner på læringsfestival"

<https://danskepatienter.dk/politik/nyhedsarkiv/angst-og-fravaer-var-store-samtaleemner-paa-laeringsfestival>

(hentet august 2018)

Rambøll for Undervisningsministeriet (2018): Rapport, "Undersøgelse af hjemmeundervisning, fravær og børn uden for undervisningstilbud"

Skole for mig (2015): Review, "Skoleliv med sygdom – en gennemgang af forskningslitteraturen"

Skole for mig (2016): Rapport, "Skolen er også for elever med kronisk eller langvarig sygdom – en kvalitativ undersøgelse af skoleledernes oplevelser"

Sundhedsstyrelsen (2012): Rapport, "Sociale forholds betydning for håndteringen af børn med kronisk sygdom"

<http://www.sst.dk/~media/7DE7195BCAF4477D976810C6D6B38EC9.ashx>

(hentet august 2018)

Undervisningsministeriet, Kontor for Analyse og Administration (2014): "Elevfravær, karakterer og overgang til/status på ungdomsuddannelsen"

8. Bilag

Bilag 1. Program for kursus for pædagogiske vejledere

Program

- 12:00 **VELKOMMEN TIL**
Sandwich & registrering.
- 12:30 **HVILKE UDFORDRINGER MØDER SYGE BØRN I SKOLEN?**
Vicedirektør i Danske Patienter, Annette Wandel, fortæller fakta om børn med sygdom – og om deres særlige udfordringer.
- 12:45 **LOVGIVNING: HVAD HAR BØRNE KRAV PÅ?**
Socialrådgiver i Hjerteforeningen Lene Elise Nielsen fortæller om de væsentligste regler, man skal være opmærksom på, når man arbejder med elever med sygdom.
- 13:15 **REFLEKSION OVER EGNE ERFARINGER**
Hvilke erfaringer har du med elever med sygdom? Hvad er særligt udfordrende – og hvordan håndteres det på din arbejdsplads?
- 13:30 **REDSKABSKASSEN: FÅ HJÆLP TIL AT HÅNDBERE EN SYG ELEV**
Kommunikationskonsulent i Danske Patienter, Rikke Skovgaard, introducerer redskabsuniverset www.skoleformig.dk og giver konkrete eksempler på redskaber, der kan understøtte håndtering af elever med sygdom.
- 13:50 **PAUSE**
- 14:00 **WORKSHOPSESSION**
Her får du lejlighed til at dykke ned i redskabskassen, gøre den til din egen og tage de første skridt til at kvalificere din skoles måde at støtte elever med sygdom på.
- 15:00 **BRUGEN AF REDSKABER I PRAKSIS**
Pædagogiske vejledere Betina Foget & Trine Oxvig fortæller om erfaringer fra Tårnby Kommune, hvor de anvender redskaber fra Skole for mig i praksis.
- 15:30 **FRAVÆRSPROBLEMATIKKER OG -MULIGHEDER**
Sygehuslærer Tina Reimann fortæller om fravær som en særlig udfordring – og hvordan det bedst kan håndteres i tværgående samarbejde mellem hjem, skole, kommune og hospital.
- 16:00 **TAK FOR I DAG**

KURSUSEFTERMIDDAG
SÅDAN STØTTER DU ELEVER MED SYGDOM

SKOLE FOR MIG

Bilag 2. Spørgeskema til kursister

SPØRGSMÅL OM NY VIDEN				
Spørgsmål 1:				
Har du fået ny viden om udfordringerne for børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 2:				
Har du fået ny viden om omfanget af sygefravær blandt børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 3:				
Har du fået ny viden om konsekvenserne af sygefravær for børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 4:				
Har du fået ny viden om, hvordan man kan udbedre faglige huller og øge trivsel blandt børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 5:				
Har du fået ny viden om børnenes rettigheder ved kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 6:				
Har du fået ny viden om skolernes/kommunernes forpligtelser over for børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
Spørgsmål 7:				
Har du fået ny viden om, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem hjem, skole, kommune og hospital om børn med kronisk/langvarig sygdom?			Ja	Nej
			☐	☐
	Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad
Hvor relevant er denne viden for dit arbejde med skolen?	☐	☐	☐	☐
<i>Hvis du har kommentarer, kan du uddybe her:</i>				
VEND				

SPØRGSMÅL OM REDSKABSKASSEN

Spørgsmål 8:

Kan redskabskassen understøtte dit arbejde med at kvalificere skolens håndtering af elever med kronisk/langvarig sygdom?

Ja

Nej

Hvis ja, hvordan?

Hvis nej, hvorfor ikke?

Spørgsmål 9:

Hvilke redskaber finder du mest relevante i forhold til dit arbejde med skoler? Sæt 3 X'er i alt:

Redskaber til den enkelte elev:

- Handleplan
- Dialogark om særlige aftaler
- Hold styr på medicinen
- Tjekliste: Få styr på faglige huller

Redskaber til hele klassen:

- Temadag
- Quiz: Hvad ved du om langvarig sygdom?
- Hvem har bolden?
- Klassediskussion: Hvordan hjælper venner?

Spørgsmål 10:

Efter din mening, kan redskabskassen så bidrage til at forbedre vilkårene for børn med kronisk/langvarig sygdom i skolen?

Ja

Nej

Hvis ja, hvordan?

Hvis nej, hvorfor ikke?

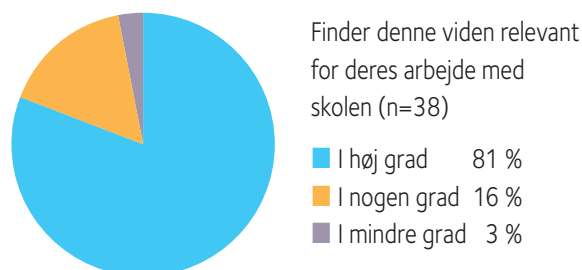
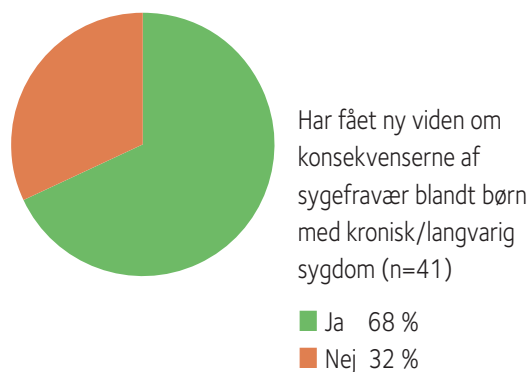
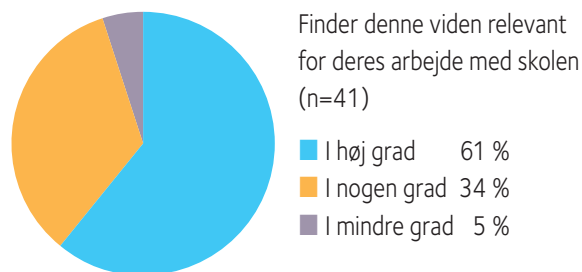
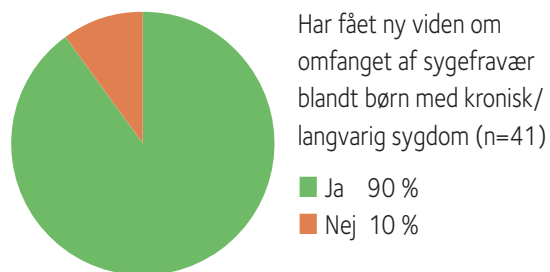
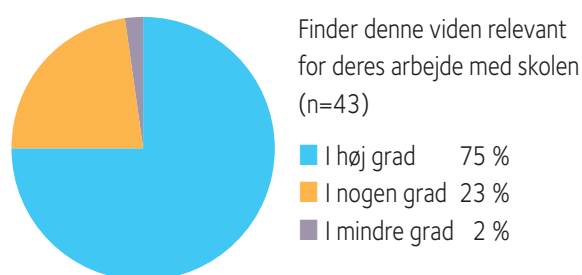
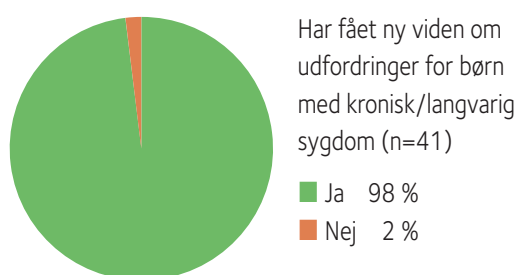
Hvis du har kommentarer, kan du uddybe her:

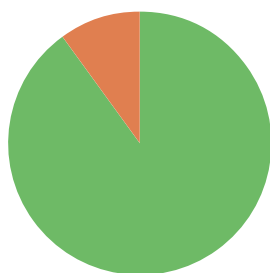
Bilag 3. Interviewguide

Formål	Spørgsmål
Introduktion	<p>Du har været på kursus med Skole for mig, hvor du er blevet præsenteret for noget viden om udfordringer for børn med kronisk/langvarig sygdom i skolen, og nogle redskaber til at imødekomme de udfordringer. Det vil jeg spørge dig lidt ind til.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varighed: 15-30 minutter • Interviewet skal bruges som en del af evalueringen af projekt Skole for mig • Du fremgår selvfølgelig anonymt • Må jeg bruge citater fra dig, hvis jeg sender dem til dig først til gennemlæsning? • Har du spørgsmål?
At få kortlagt, hvilke arbejdsopgaver informanten har ift. børn med kronisk/langvarig sygdom	1. Kan du fortælle mig lidt om, hvordan du arbejder med børn med kronisk eller langvarig sygdom i skolen?
At få zoomet ind på, hvilke dele af kurset, der har haft mest betydning ift. deres arbejde	<p>2. Hvordan føler du, at kurset har klædt dig på i forhold til dine opgaver med børn i skolen, der har kronisk/langvarig sygdom?</p> <p>3. Hvilken del af kurset synes du var mest brugbart?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilken viden? • Hvilke redskaber
At få foldet ud, hvordan de vil arbejde med det, og om de allerede har brugt det i deres arbejde	<p>4. Hvordan kan du konkret bruge viden og redskaber fra kurset i dine opgaver med børn i skolen, der har kronisk/langvarig sygdom</p> <p>5. Har du allerede brugt noget af det? Hvordan?</p>
At få konkretiseret den betydning, det vil have over for den målgruppe, deres arbejde orienterer sig imod	<p>6. Hvilken betydning tror du det (= viden/redskaber) kan få?</p> <ul style="list-style-type: none"> • For børnene/lærerne/ledelserne? • Hvordan? • Hvorfor?
At de peger på udfordringer, der står i vejen for at indfri det potentiale, de har italesat	7. Hvilke barrierer ser du ift. at få brugt det (= viden/redskaber) ?
At de kan foreslå idéer til tiltag, vi ikke har været inde på endnu	8. Har du nogle gode idéer til tiltag, som kunne gøre det nemmere at imødekomme børnenes udfordringer?
At de vurderer, om Skole for mig fortsat kan/skal have en betydning fremover	<p>9. Ser du, at Skole for mig kunne have en rolle ift. det?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompetenceudvikling af for eksempel dig, dine kolleger eller ledere? • Facilitering af jeres indsats over for børn med sygdom i dagligdagen, for eksempel rådgivning?
Eventuelt	10. Er der noget supplerende, du gerne vil have med?

Bilag 4. Analyse af data fra spørgeskema omhandlende ny viden og relevans af viden

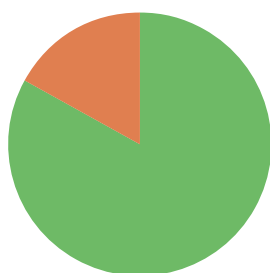
De 43 respondenter blev i spørgeskemaet bedt om at svare på, hvorvidt de havde fået ny viden om forskellige elementer, som indgik i kurset. Svarerne på disse spørgsmål er grafisk fremstillet nedenfor i venstre kolonne. Ved hvert spørgsmål blev respondenterne yderligere bedt om at svare på, i hvor høj grad den specifikke viden, der blev spurgt til, var relevant for deres arbejde med skolen. Disse svar fremgår i højre kolonne ud for de enkelte spørgsmål om ny viden. Alle gyldige svar er medtaget her, også fra de respondenter, der svarede nej til at have fået ny viden. Det valg er truffet ud fra en tanke om, at respondenterne godt kunne vurdere, om den specifikke viden er relevant for deres arbejde, selvom det ikke var ny viden for dem.

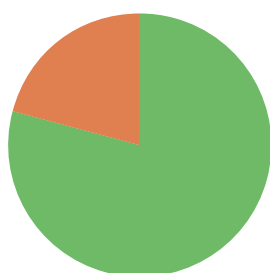
Har fået ny viden om, hvordan man kan udbedre faglige huller og øge trivsel blandt børn med kronisk/langvarig sygdom (n=41)

■ Ja 90 %
■ Nej 10 %

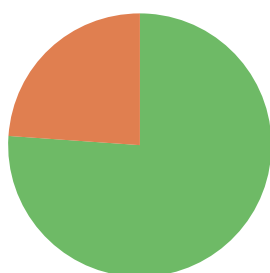
Har fået ny viden om børnenes rettigheder ved kronisk/langvarig sygdom (n=42)

■ Ja 83 %
■ Nej 17 %

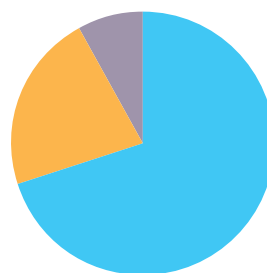
Har fået ny viden om skolerne/ kommunernes forpligtelser over for børn med kronisk/langvarig sygdom (n=43)

■ Ja 79 %
■ Nej 21 %

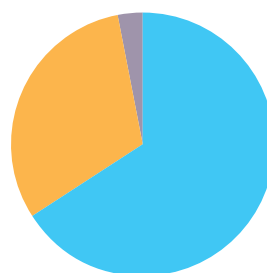
Har fået ny viden om, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem hjem, skole, kommune og hospital om børn med kronisk/langvarig sygdom (n=42)

■ Ja 76 %
■ Nej 24 %

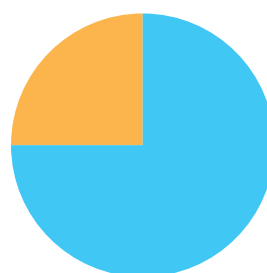
Finder denne viden relevant for deres arbejde med skolen (n=40)

■ I høj grad 70 %
■ I nogen grad 22 %
■ I mindre grad 8 %

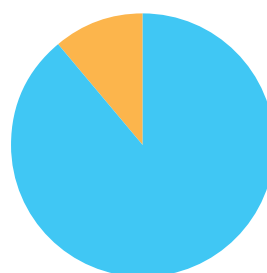
Finder denne viden relevant for deres arbejde med skolen (n=38)

■ I høj grad 66 %
■ I nogen grad 31 %
■ I mindre grad 3 %

Finder denne viden relevant for deres arbejde med skolen (n=40)

■ I høj grad 75 %
■ I nogen grad 25 %

Finder denne viden relevant for deres arbejde med skolen (n=37)

■ I høj grad 89 %
■ I nogen grad 11 %

Flest respondenter vurderer, at de har fået ny viden om udfordringer for børn med kronisk eller langvarig sygdom (98 procent), om omfanget af sygefravær blandt børnene (90 procent) samt hvordan man kan udbedre faglige huller og øge trivsel blandt børnene (90 procent). Lidt færre synes at have fået ny viden om børnenes rettigheder ved kronisk eller langvarig sygdom (83 procent), skolers og kommuners forpligtelser over for børnene (79 procent) og hvordan man kan styrke samarbejdet mellem hjem, skole, kommune og hospital om børnene (76 procent), mens færrest har fået ny viden om konsekvenserne af sygefravær blandt børnene (68 procent).

Hvad angår den specifikke videns relevans er topscoreren viden om, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem hjem, skole, kommune og hospital om børnene. Her svarer 89 procent, at de i høj grad finder denne viden relevant for deres arbejde med skolen, mens 11 procent i nogen grad finder viden om samarbejdet relevant. Også viden om konsekvenserne af sygefravær synes at være relevant for respondenterne, da 81 procent har svaret i høj grad, 16 procent i nogen grad og tre procent (svarende til en person) i mindre grad. Det er interessant at bide mærke i, at mange finder viden om netop disse emner relevant, selvom det drejer sig om de to emner, som færrest har fået ny viden om. Andelen, der har svaret her, er dog lidt lavere end svarandelen på de to spørgsmål om ny viden, hvilket kan være medvirkende forklaring på den høje andel, der har svaret i høj grad. Det kan dog også være udtryk for, at mange af respondenterne havde viden om de to emner i forvejen, men at de alligevel mener, den viden, de blev præsenteret for på kurset, var relevant for dem.

Færrest finder viden om omfanget af sygefravær blandt børnene relevant for deres arbejde. Her har henholdsvis 61 procent svaret i høj grad, 34 procent i nogen grad og fem procent i mindre grad. Den form for viden, som flest respondenter i mindre grad finder relevant, er viden om, hvordan man kan udbedre faglige huller og øge trivsel blandt børnene, hvor otte procent har svaret i mindre grad. Der er dog stadig henholdsvis 70 procent og 22 procent, som i høj og i nogen grad finder det relevant.

Det generelle billede er dog, at de fleste af de pædagogiske vejledere finder projektets viden relevant for deres arbejde. Det drejer sig om en lille andel, som i mindre grad finder den uddelte viden relevant, og ingen synes imidlertid, at den udleverede viden slet ikke er relevant for deres arbejde med skolen.

Bilag 5. Kommentarsamling 1

Spørgsmål 8 i spørgeskema til evaluering af kursus

Kan redskabskassen understøtte dit arbejde med at kvalificere skolens håndtering af elever med kronisk/langvarig sygdom? Hvis ja, hvordan?

1. Den (materialet) skal formidles til forvaltning/skoleledelse.
2. Ved at udbrede kendskabet til jer og hjemmesiden
3. Det er et redskab, som kan kvalificere arbejdet og hjælpe medarbejderne med at strukturere indsatserne
4. Det er et meget flot redskab, med mange muligheder
5. I forhold til det enkelte barn, klassen og kolleger
6. Flere kan få samme viden, for mange vil de være ny viden
7. De (redskaberne) giver gode idéer og eksempler for mulige metoder til håndtering af de dilemmaer, der kan opstå ved kroniske syge elever
8. At opnå forståelse og et fælles sprog om og til barnet
9. Den er konkret i den forstand, at den er lige til at bruge. Jeg vil bruge redskaberne som inspiration til i de sparringer, jeg giver pædagogisk personale i skole(ns) institutioner
10. Gode, konkrete redskaber det er nemme at gå i gang med
11. Tænker bestemt der kan bruges elementer fra værktøjskassen i mit job
12. Oplysning til lærerne. Inspiration til en selv som forælder
13. Henvisning/vidensdeling/samarbejde om brugen af dem
14. Konkrete tilbud til individuelle aktiviteter + fællesskabet
15. Konkrete, håndterbare redskaber, der let kan formidles
16. Struktur og let tilgængeligt for fagpersonalet + nemt at give videre
17. Barnets perspektiv styrkes → Bedre løsninger
18. Ved at have konkrete værktøjer at foreslå voksne omkring barnet – så de gode intentioner med større sandsynlighed udmønter sig i praksis
19. Konkrete redskaber til fokus på: Barnets perspektiv, tydelige aftaler, inddragelse af forældre + elev
20. Videndeling. Lave handleplaner, så det ikke kun bliver ved tanken
21. Systematisk arbejde, vidensdeling, samarbejde/dialog, konkrete elever = konkret håndtering
22. Ikke bare at godtage kronisk sygdom og tænke at man ikke kan øge trivsel og fravær
23. Ideer, der er til at springe ud i med det samme

24. Vi vil konkret implementere nogle af værktøjerne i vores "værktøjskasse" i ressource-(?)
25. Få sat noget i værk på de forskellige årgange.
26. Altid godt med et fælles tredje. En metode at mødes om. Meget brugbart og enkelt at gå til.
27. Det er meget "let" at bruge/let at forstå/gode børneudtalelser som underbygger redskaberne
28. Der var flere let håndgribelige ark og ideer at gå i gang med
29. For eksempel Fodbold-modellen. For eksempel eksternalisering gennem batterimodellen

Bilag 6. Kommentarsamling 2

Spørgsmål 10 i spørgeskema til evaluering af kursus

Efter din mening, kan redskabskassen så bidrage til at forbedre vilkårene for børn med kronisk/langvarig sygdom i skolen? Hvis ja, hvordan?

1. Ved at man som skole ikke skal opfinde noget, men kan gå ind og "trække" de redskaber man har behov for
2. Ja. Den retter fokus og er et godt dialogværktøj
3. Det giver redskaber til hvordan lærerteamet støtter op om eleven
4. Større viden, accept, uddybning af [relationer]
5. De hjælper lærerne og ledelsen med at sætte et fokus og hjælpe de(n) pågældende elev, hvilket forhåbentligt kan hjælpe til med at formindske fravær
6. Fokus og ideer til konkret tilgang til barnet og det sociale miljø omkring barnet
7. Der ligger en grundlæggende tanke om trivsel/tydelighed og struktur + samarbejde og det kan kun være til gavn for børnene
8. Oplysning, viden, indsigt
9. Hvis redskaberne anvendes tænker jeg det vil påvirke trivsel, fællesskab og samarbejde
10. Super aktiviteter – børnene kan mærke det på egen krop
11. Udgangspunkt for ny forståelse af barnet og barnets behov
12. Alle får indblik og viden [derom]
13. Fordi skoler får konkrete værktøjer – frigiver tid og tanke
14. Skabe systematik i indsats, øget fokus på elevens perspektiv, let omsætteligt/praksisnære redskaber
15. Viden og struktur. Man skal ikke først opfinde den dybe tallerken
16. Bedre vilkår = bedre viden
17. Give lærerne konkrete redskaber at hjælpe barnet i trivsel
18. Fordi der ikke tages hånd om dem pt – så selv små forbedringer er store forbedringer
19. Så vi får hjulpet der hvor der er brug for det
20. Det giver en opmærksom på systematik, der mangler mange steder
21. Fastholde tilknytning til (klassen) → Inddrage eleven i beslutninger
22. Løsningerne ligger i fællesskabet